

“TÜRKİYE’NİN BÜYÜMESİ İÇİN KART KULLANIMI ÖNEMLİ”

Ekonominin büyümesinde önemli yapı taşlarından biri olan kartlı ödemeler 2014 yılını düzenlemelerinin etkisi altında tamamladı. Özellikle taksit sayısına getirilen sınırlama kartlı ödemelerde önemli değişimler yaşanmasına neden oldu. 2014 yılındaki gelişimini değerlendiren BKM Genel Müdürü Dr. Soner Canko, ekonominin büyümesine önemli katkılar sağlayan kartlı ödemelerin desteklenmesinin önemine dikkat çekerek kartlı ödemeler açısından geçen yılı değerlendirdi. Dr. Soner Canko, 2014 yılının en dikkat çekici konusunun taksit sınırlaması olduğunu belirterek konuyla ilgili olarak şu değerlendirmeyi yaptı:

“2013 yılının Ekim ayında yapılan düzenleme, kart sahibinin tüm kredi kartlarının toplam limitini gelirin dört katı ile sınırlandırmıştı. Buna Şubat 2014’te en fazla taksit sayısının 9 ile sınırlandırılması ve bazı sektörlerde taksit yapılmasının engellenmesi de eklendi. Bu iki düzenleme, kredi kartı kullanımını ve sayısını doğrudan etkiledi. Türkiye gibi kayıtdışı ekonominin kambur oluşturduğu bir ülkede, kartlı ödeme sistemlerine yönelik katı düzenlemelerin kayıtdışı ekonomiyi tetikleyebileceğini unutmamak gerekiyor. Kayıt altındaki tüketimin düştüğünü biliyoruz ama bu tüketimin ne kadarının kayıt dışında yapılmayı konusunda bilgiye sahip değiliz. Üstelik kayıtdışındaki bu tüketimin ne ekonominin büyümesine katkısı var ne de vergi gelirlerine. Bugün kartlı ödemelerin, hanehalkı tüketimine oranı %40’a ulaşmış durumda. Biz bu oranı, “nakitsiz ödemeler” hedefimiz doğrultusunda çok daha yüksek oranlara çıkarmayı hedefliyoruz. Ödemelerin tamamını kartlarla yapalım ki tüm işlemler kayıt altına alınsın, vergi gelirlerimiz artsın, ekonomimiz büyüsün. Bunun için de kamunun, kart kullanımının yaygınlaşmasına destek olmasını bekliyoruz.”

“Kartlar Tüketim Aracı Değil Ödeme Aracı”

Kartların ‘tüketim aracı değil, ödeme aracı’ olduğunu, hatta bireysel emeklilik primlerinin %60’ının ödenmesini sağlayan bir tasarruf aracı olduğunu belirten Dr. Soner Canko: “Kart kullanımının üçte ikisi zaten zorunlu ödemelerden kaynaklanıyor. Kartların bir tüketim aracı olarak konumlandırılmaması ve kartlarımızı bütçemiz doğrultusunda bilinçli bir şekilde kullanmamız gerektiğine yönelik mesajlarımızın yerine ulaştığını görüyoruz. 2014 yılında kart sahibi kişi sayısı artmasına karşın kart sayısındaki artış durdu. Bu, bize kart sahiplerinin cüzdanlarındaki kullanmadıkları fazla kartları kapattığını gösteriyor. Öte yandan artan banka kartı sayısı ve kullanımı da artık kart kullanıcılarının hesabında bulunan paraları harcadığını ve ayağını yorganına göre uzattığını gösteriyor. Kamunun ve bankaların teşvikleri ile tasarruflar artarken bireysel borçluluk da daha sağlıklı seviyelere geriledi. 2015 yılı kart bilincinin artması için çalışmalarımızı daha da yoğunlaştıracağız bir yıl olacak.” dedi.

“Takipteki Alacaklardaki Artış Yakından Takip Ettiğimiz Bir Konu”

Takipteki alacak oranının bankacılık sektöründe takip edilen önemli göstergelerden biri olduğunu ifade eden Dr. Soner Canko: “Asgari ödeme oranını %40'lara kadar yükselten düzenlemeler kart kullanıcılarının ödeme alışkanlıklarını zorladı. 2014 yılında sorunlu alacakların toplam içindeki payı %5'ten %7'ye yükseldi. Bu hızlı artış bazı kredi kartı kullanıcılarının sistemin dışına çıkmasına yol açtı. Oysa kart sahipleri eski oranlarda asgari ödeme yapmak durumunda kalsalardı en azından bir kısmı yasal takibe düşmeyecek, sistemin içinde kalacak ve mali durumlarını düzelttiklerinde borçlarını kapatabileceklerdi. Kart kullanıcılarının sistem içerisinde tutabilmenin finansal istikrar açısından önemli olduğunu düşünüyoruz.” yorumunu yaptı.

2014 yılında kartlı ödemelerin gelişimi şu şekilde gerçekleşti:

Banka Kartı Sayısı Artıyor

Bankalararası Kart Merkezi'nin (BKM) açıkladığı kartlı ödeme sistemleri verilerine göre 2013 sonunda 100 milyon adet olan banka kartı sayısı, 2014 sonunda 106 milyona yaklaştı. Bu artışta, sayısı 4,7 milyondan 10,5 milyona yükselen ön ödemeli kartların yaygınlaşması önemli rol oynadı.

Tablo 1: Banka Kartı Sayısı (Milyon Adet) Gelişimi

Banka Kartı Sayısı (Milyon Adet)	2012	2013	2014
Banka Kartı Sayısı	91,3	100,2	105,5
Büyüme Oranı	11%	10%	5%

Banka Kartı Kullanımı Artıyor

Banka kartlarının ödemelerde kullanımı da hızla artıyor. 2012 ve 2013 yıllarında %36'lık büyümeler gösteren banka kartları ile yapılan ödeme tutarı, 2014 yılında %33 büyüdü ve 29,4 milyar TL'ye ulaştı.

Tablo 2: Banka Kartları ile Ödeme Tutarı (Milyar TL) ve Büyüme Oranı Gelişimi

Banka Kartları ile Ödeme Tutarı (Milyar TL) ve Büyüme Oranı	2012	2013	2014
Banka Kartları ile Ödeme Tutarı	16,3	22,2	29,4
Büyüme Oranı	36%	36%	33%

Toplam kartlı ödeme adetleri incelendiğinde ise banka kartlarının tüm kartlı ödemeler içerisindeki payının artması, yani kart sahiplerinin daha önce çoğunlukla nakit çekmek için kullandıkları banka kartlarını artık alışverişlerde çok daha sık kullanması dikkat çekiyor. 2002 yılında kartlı ödemelerin sadece %1'i banka kartları ile yapılırken bu oran 2014 yılında %21'e yükseldi.

Tablo 3: Banka Kartlarının Toplam Kartlı Ödeme Adedi İçindeki Payının Gelişimi

	2002	2006	2010	2014
Banka Kartlarının Kartlı Ödeme Adedi İçindeki Payı	1%	4%	10%	21%

Kredi Kartı Sayısı 57 Milyon Oldu

Kredi kartı verileri incelendiğinde ise kart sayısındaki artışın durduğu, ödeme tutarı büyümesinde ise yavaşlamanın 2014 yılında da sürdüğü görülüyor. 2013 sonuna göre sadece 200 bin adet artan kredi kartı sayısı, 2014 yılını sadece %0,3 artışla 57 milyon adette tamamladı.

Tablo 4: Kredi Kartı Sayısı (Milyon Adet) Gelişimi

Kredi Kartı Sayısı (Milyon Adet) ve Büyüme Oranı	2012	2013	2014
Kredi Kartı Sayısı	54,3	56,8	57,0
Büyüme Oranı	6%	5%	0,3%

Kredi Kartı Kullanımı Artışı Hız Kesti

Kredi kartları ile yapılan ödeme tutarı incelendiğinde ise önceki yıllara kıyasla düşük bir büyüme gerçekleştiği görülüyor. 2012 ve 2013 yıllarında sırasıyla %25 ve %17 büyüyen kartlı ödeme tutarı, 2014 yılında sadece %11 büyüdü ve 430 milyar TL ile yılı tamamladı.

Tablo 5: Kredi Kartları ile Ödeme Tutarı (Milyar TL) ve Büyüme Oranı Gelişimi

Kredi Kartları ile Ödeme Tutarı (Milyar TL) ve Büyüme Oranı	2012	2013	2014
Kredi Kartları ile Ödeme Tutarı	330	387	430
Büyüme Oranı	25%	17%	11%

Taksitli Ödemeler Geçen Yılın Altında Kaldı

Kredi kartları ile ödeme tutarı büyümesindeki yavaşlamanın en önemli unsurlarından biri 1 Şubat 2014 tarihinde yürürlüğe giren taksit düzenlemesi oldu. 2014 yılında taksitli ödeme tutarı 101 milyar TL'ye gerilerken taksitli ödemelerin kredi kartları ile yapılan ödemeler içindeki payı %28'den %23'e geriledi.

Tablo 6: Taksitli Ödemeler (Milyar TL) ve Taksitli Ödeme Oranı Gelişimi

Kredi Kartları ile Taksitli Ödeme Tutarı (Milyar TL) ve Taksitli Ödeme Oranı	2012	2013	2014
Kredi Kartları ile Taksitli Ödeme Tutarı	82	109	101
Taksitli Ödeme Oranı	25%	28%	23%

Ancak taksit düzenlemesinden sonraki gelişim detaylı olarak incelendiğinde taksitli ödemelerde bir toparlanma olduğu görülüyor. Şubat ve Mart aylarında 2013 yılının aynı dönemine göre %17 gerileyen taksitli ödemeler, yılın ikinci çeyreğinde %14, üçüncü çeyreğinde %10, dördüncü çeyrekte ise %5 geriledi. 2015 yılında taksitli ödemelerde daralmanın sonlanması ve büyümenin başlaması beklenebilir.

2014 Ticari Kart Kullanımının Arttığı Bir Yıl Oldu

2014 yılı ticari kredi kartlarının hem kart sayısı hem de kart kullanımı açısından önemini arttığı bir yıl oldu. 2014 sonunda ticari kredi kartlarının sayısı 2,9 milyona, toplam kredi kartı sayısı içindeki payı ise %5'e yükseldi.

Tablo 7: Ticari Kredi Kartlarının Sayısı (Milyon Adet) ve Tüm Kredi Kartları İçindeki Payı Gelişimi

	2012	2013	2014
Ticari Kredi Kartı Adedi	1,8	2,2	2,9
Ticari Kredi Kartlarının Toplam İçindeki Payı	3,3%	3,9%	5,0%

Firmaların çoğunlukla yüksek tutarlı ödemelerde kullandığı ticari kartlarla 2014 yılında 76 milyar TL'lik ödeme yapıldı. Bu değerle ticari kartlar, kredi kartlarıyla yapılan tüm ödemelerin %18'ini oluşturdu.

Tablo 8: Ticari Kredi Kartları ile Yapılan Ödeme Tutarı (Milyar TL) ve Tüm Kredi Kartları İçindeki Payı

	2012	2013	2014
Ticari Kredi Kartları ile Yapılan Ödeme Tutarı (Milyar TL)	37	55	76
Ticari Kredi Kartlarının Toplam İçindeki Payı	11%	14%	18%

İnternette Kartlı Ödemeler Artışına Devam Etti

Düzenlemelerin etkisiyle yavaşlayan büyüme oranlarına karşın gelişen teknoloji, artan mobil cihaz sahipliği ve internet erişiminin etkisi ile internette kartlı ödemeler yaygınlaşmasını sürdürüyor. 2014 yılında internette kartlı ödeme tutarı 42 milyar TL olurken toplam kartlı ödemeler içerisinde internette ödemelerin payı %9'a yükseldi. Bu oran 2013 yılında %8,4'tü.

Tablo 9: İnternette Kartlı Ödemeler (Milyar TL) ve Toplam İçindeki Payının Gelişimi

İnternette Kartlı Ödeme Tutarı (Milyar TL) ve Payı	2012	2013	2014
İnternette Kartlı Ödeme Tutarı	25	35	42
İnternette Kartlı Ödemelerin Toplam İçindeki Payı	7,2%	8,4%	9,0%

Geleceğin Ödeme Yöntemi: "Temassız Ödemeler" Olacak

Kartlı ödemelerin geleceğinde büyük paya sahip olacak teknolojilerden birisi de temassız teknolojisi. Temassız teknolojisi ile uyumlu kartların ve akıllı telefonların giderek yaygınlaşması, global teknoloji şirketlerinin bu alanda yaptıkları dev yatırımlar bunun en önemli göstergeleri arasında bulunuyor. 50 TL'nin altındaki işlemlerde şifre girmeden hızlı ödeme yapmanın mümkün olduğu temassız kartların tüm kartlar içindeki payı hızla artıyor. 2014 sonunda kredi kartlarının %22'si, banka kartlarının ise %8'i temassız özelliğe sahip.

Tablo 10: Kart Sayılarında Temassız Oranı Gelişimi

Temassız Kart Oranı	2010	2012	2014
Temassız Kredi Kartı Oranı	7%	16%	22%
Temassız Banka Kartı Oranı	0,3%	2%	8%